

Сучасний період розвитку
соціології друга половина **20**
ст.-початок **21** ст.

Розвиток соціології в другій половині XX – на початку XXI століття

- Сучасний етап соціології (постфункціоналістський), який почався у 60-х роках XX ст., пов'язує з виникненням принципово негативних теорій щодо функціоналізму (теорії конфлікту, символічного інтераціоналізму, англійської феноменологічної соціології й ін.).
- На відміну від структурно-функціональної теорії, що дотримується безконфліктної, рівноважної моделі суспільства, теорія соціальних конфліктів розглядає суспільство як динамічну систему, що прагне не до соціального порядку, а до соціальної зміни. Внаслідок цього існування суспільства визначається не процесами інтеграції, а конфліктом, в основі якого лежать конкуренція та експлуатація. У боротьбі за задоволення первинних потреб складається система конкуруючих сил, які постійно підтримують суспільство в стані конфлікту. Конфлікт для представників даної теорії – природний стан суспільства.
- Становлення теорії конфлікту в західноєвропейській соціології пов'язано з працями німецьких соціологів Карла Маркса і Георга Зіммеля

- Карл Маркс (марксистська концепція конфлікту) виходить з вчення про суспільне протиріччя як головну рушійну силу соціальних змін, що в умовах класово-антагоністичних формацій реалізується у формах класової боротьби. Отже, основою соціальних конфліктів є боротьба за власність, висуваючи тим самим на передній план пріоритет економічних чинників соціальних конфліктів над політичними.
- Г. Зіммель, один з засновників так званої немарксистської орієнтації, вважає, що конфлікт – універсальне явище, яке являє по суті одну з форм розбіжності. Водночас конфлікт – це необхідна передумова розвитку суспільства, що представляє силу, яка соціалізує, об'єднуючи протиборчі сторони і сприяє стабілізації суспільства. Отже, конфлікт – це не дисфункція, а необхідний елемент, передумова розвитку суспільства, тому він є функціональним. Г. Зіммель у праці «Соціологія» (1908 р.) уперше вводить термін «соціологія конфлікту».
- Подальший розвиток теорія конфлікту одержала в працях американських соціологів Льюїса Козера, Кеннета Боулдінга і німецького соціолога Ральфа Дарендорфа.

Энтони Гидденс

Гидденс считается одним из наиболее значительных современных социологов, он автор 34 книг, изданных на 29 языках. В 2007 году Гидденс занял пятое место в списке самых цитируемых ученых в гуманитарных науках. Известен своей теорией структурации и целостной оригинальной концепцией современных обществ.

Научную деятельность Гидденса можно разделить на три периода. Первый характеризуется созданием нового видения социологии, в основном в области теории и методологии, основанное на критическом осмыслении классики. Основными работами этого периода являются «Капитализм и современная социальная теория» (1971) и «Новые правила социологического метода» (1976). На втором этапе Гидденс разработал теорию структурации, синтезировав структурный функционализм. Научную деятельность Гидденса можно разделить на три периода. Первый характеризуется созданием нового видения социологии, в основном в области теории и методологии, основанное на критическом осмыслении классики. Основными работами этого периода являются «Капитализм и современная социальная теория» (1971) и «Новые правила социологического метода» (1976). На втором этапе Гидденс разработал теорию структурации, синтезировав структурный функционализм и микросоциологию. Книги «Центральные проблемы социальной теории» (1979) и «Устроение общества» (1984, рус. 2003), принесли ему международную научную известность.

Третий период включает в себя интерес Гидденса к проблемам модернити. Третий период включает в себя интерес Гидденса к проблемам модернити, глобализации. Третий период включает в себя интерес Гидденса к проблемам модернити, глобализации и политики, прежде всего, связанные с модернити, но с социальным

Пьер Бурдьё

- **Общая характеристика научной деятельности**
- В социологии Бурдьё можно выделить несколько основных особенностей:
- стремление преодолеть, используя концептуальные нововведения, ряд устоявшихся дилемм в социальной науке: субъективизм / объективизм, микро / макро, конструктивизм / детерминизм, материализм / символизм, интерпретация / объяснение;
- совмещение теоретических и практических (полевых) исследований и постоянная разработка новых идей, независимо от их источника в методологическом плане;
- культура рассматривается как система СИМВОЛОВ и значений и играет ключевую роль в сохранении и воспроизводстве социального неравенства
- общество — место постоянной и жестокой борьбы, в ходе которой возникают различия, которые и составляют содержание социального бытия. Социальность означает различия, а различия приводят к иерархии, которая, в свою очередь, невозможна без постоянного соперничества, притязаний, признаний и отторжений, случайностей и неизбежностей
- Бурдьё часто писал в соавторстве и в ходе многолетней работы создал собственную научную школу (самую крупную во Франции со времен Дюркгейма). Его социологию можно рассматривать, в том числе, как плод коллективного исследовательского труда

